

SVM1347 Stenlille sognegård, Stenlille sogn, Merløse herred, tidl. Holbæk amt. Sted nr. 03.03.09. Sb.nr. 275.

Kampagne: 30-08-2010 KUAS nr.

Forundersøgelse af 1564 m² lige nord for Stenlille Kirke gav nedgravninger med forskelligt byggeaffald, som dateres til middelalder og nyere tid.

01347D07: Gravning af søgegrøfter lige nord for Stenlille kirke

Abstract

Kampagne: 30-08-2010

Forundersøgelse lige nord for Stenlille Kirke gav nedgravninger med forskelligt byggeaffald, som dateres til middelalder (kandeskår og brændt lerklining) og nyere tid (vingeteg).)

Abstract	1
Undersøgelsens forhistorie	2
Administrative data	2
Topografi, terræn og undergrund	3
Målesystem	4
Øvrige data	4
Udgravningsmetode	4
Undersøgelsens resultater	5
Fremtidigt arbejde på stedet.....	6
Anlægsliste	7
Anlægsbeskrivelse	7
Fundliste	9
Fundbeskrivelse	9
Tegningsliste	9
Fotoliste	10
Bilag 1 forklarende bilag	
Bilag 2 Digitale udgravningsfoto	
Bilag 3 Digitale genstandsfoto	

Undersøgelsens forhistorie

Kampagne: 30-08-2010

Henvendelse fra bygherres rådgivende arkitekt vedr. en udtalelse jf Museumlovens §25. Da det berørte areal ligger lige nord for Stenlille kirke er en forundersøgelse nødvendig for at afklare om der har ligget en stormandsgård eller anden middelalderlig bebyggelse på arealet. Endelig er der mulighed for at der har været foretaget begravelser udenfor kirkegårdsdiget.

Administrative data

Kampagne: 30-08-2010

Forundersøgelsen er betalt af Sydvestsjælland Museum og udført af Morten Pedersen og Kirsten Christensen.

Topografi, terræn og undergrund

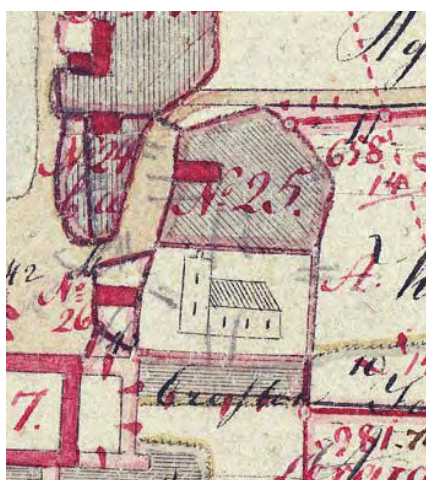
Kampagne: 30-08-2010

Det aktuelle areal ligger nord for Stenlille kirke. Terrænet er jævnt skrånende mod sydvest, men ligger betydelig lavere end på kirkegården lige nord for. Det nordvestlige hjørne af grunden (G1) trækker hurtigt vand. Graveren oplyste, at de har problemer med vand på kirkegården i forbindelse med kistebegravelser. Undergrunden består af fed gult ler med pletter af næsten rent sand.

Ifølge en oplysning fra Nationalmuseets topografiske arkiv er der i 1843 der fundet en spore på kirkegården (markeret med grøft kryds på nedenstående kort)

Søgegrøfterens placering indenfor undersøgelsesområdet

På 01 kortet (151.155), der er opmålt 1789 og tegnet 1805, ligger der et enkelt hus på grunden.

Målesystem

Kampagne: 30-08-2010

Der er ikke udlagt et sammenhængende målesystem. I stedet er hver søgegrøft tegnet i målestoksforhold 1:100 efter 2 udlagte punkter, som med stålmålebånd er indmålt i forhold til hjørner på den eksisterende bygning på grunden.. Denne opmålingsmetode blev valgt da der var mange store træer omkring og indenfor det undersøgte areal og det blev vurderet at GPSen derfor ikke kunne anvendes.

GIS og data

Kampagne: 30-08-2010

Tegning T1 er scannet og gemt som png-fil i GISmappen som T0. Grøfterne G1 – G3 er klippet ud og lagt i samme mappe som T1-T3. Punkterne P1-P6 er afsat i MI ved cirkelslagsindmåling i projektionen Kp2000Sj og lagt i Landmålermappen. Grøfterne er rentegnet i MapInfo og følgende tabeller er anvendt: felter og anlæg.

01347D08: gravning af søgegrøfter

Udgravningsmetode

Kampagne: 30-08-2010

Med bagskovlen af en mindre gravemaskine blev muldlaget afrømmet til råjorden stod tydelig. De fremkomne anlæg blev med det samme streget op og markeret med bambuspind. Egentlige anlæg blev fortløbende A-nummeret, hvilket blev markeret på et manillamærke sat fast med søm. Ved

tegningen af søgegrøfterne blev alle anlæg overfladebeskrevet. Udvalgte anlæg blev desuden snittet med spade og snittet blev indtegnet i målestoksforholdet 1:20. Snittet af gruben A3 blev digitalfotograferet idnen gruben blev tømt for at få så meget daterende materiale som muligt.

Der blev taget digitale oversigtsbilleder af området før undersøgelsens start, mens undersøgelsen blev gennemført, af de forskellige søgegrøfter samt af området efter undersøgelsens gennemførelse.

Søgegrøfterne blev tildækket efter registrering.

MUD: følgende lister er anvendt: anlæg, fund, foto og tegning. Anlægslisten er sammenføjet med MapInfo (undergruppe til type), hvorefter der er lavet tematiske kort.

01347D11: snit gennem gruben med middelalderfund

Undersøgelsens resultater

Kampagne: 30-08-2010

Ved forundersøgelsen blev der registreret 8 gruber, 1 mulig fundamentsgrøft, 1 mulig brønd samt 2 nedgravninger, hvis funktion ikke var tolkbar. En grube, A3, skiller sig ud fra de andre ved at indeholde brændt lerklining med støjelaftryk samt et udvendigt glaseret sideskår, som kan være fra en glaseret kande. De øvrige nedgravninger indeholdt en del teglstumper, som kunne identificeres som munkestensbrokker samt tagtegl og disse var, med en enkelt undtagelse, vingetegl. De kan derfor stamme fra den bygning, som ses på O1 kortet, eller fra reparationer af kirkegårdsdiget.

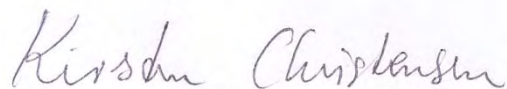
	Oldtid	Middelalder	1600->
Anlæg			2
Anlæg - Brønd			1
Anlæg - Grube		1	7
Anlæg - Grøft			1

Fremtidigt arbejde på stedet

Kampagne: 30-08-2010

Forundersøgelsen viste spredte nedgravninger af byggemateriale fra middelalder og fra tiden efter 1500 og der er ikke grundlag for yderligere undersøgelser på grunden.

Sydvestsjælland Museum d. 17-09-2010

Kirsten Christensen

Anlægsliste

Kampagne: 30-08-2010

Anlæg	Hovedgruppe	Undergruppe	Datering	Tegn.	Indgår i
A1	Ikke tolkbart	Nedgravning	Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)	T1	G1
A2	Grube	Affaldsgrube	Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)	T1	G2
A3	Grube	Affaldsgrube	Middelalder-Middelalder	T1	G2
A4	Ikke tolkbart	Nedgravning	Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)	T1	G2
A5	Bygningsdel	Fundamentsgrøft	Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)	T1	G2
A6	Grube	Nedgravning	Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)	T1	G2
A7	Brønd	Brønd?	Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)	T1	G2
A8	Grube	Grube	Oldtid-Oldtid	T1	G3
A9	Grube	Grube	Oldtid-Oldtid	T1	G3
A10	Grube	Nedgravning	Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)	T1	G3
A11	Grube	Nedgravning	Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)	T1	G3
A12	Grube	Nedgravning	Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)	T1	G3
G1	Udgravningsteknik	Søgegrøft	Nutid-Nutid	T1	
G2	Udgravningsteknik	Søgegrøft	Nutid-Nutid	T1	
G3	Udgravningsteknik	Søgegrøft	Nutid-Nutid	T1	

Anlægsbeskrivelse

Kampagne: 30-08-2010

A1

Ikke tolkbart, Nedgravning, Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)
>50 cm dyb (trækker vand), lige sider. Fyld: Mørk sandet muld.
Tegninger: T1

A2

Grube, Affaldsgrube, Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)
>100 x 60 cm. Fyld: gråbrunt muld, pakket med sten og teglbrokker.
Tegninger: T1

A3

Grube, Affaldsgrube, Middelalder-Middelalder
ca 1 m i diam, 25 cm dyb, jævnt afrundede sider og bund. Fyld: øverst: grå sandet muld, derunder mørkgrå til sort sandet muld med brændt lerklining og trækul.
Tegninger: T1
Foto: D/11,E/1,E/2,E/3,E/4
Fund: X1: Lerklining, skår, Middelalder-Middelalder

A4

Ikke tolkbart, Nedgravning, Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)
165 x >130 cm. Fyld: mørk sandet homogent muld.
Tegninger: T1

A5

Bygningsdel, Fundamentsgrøft, Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)

Fyld: mørkbrun sandet muld med mange sten langs profilen, plus vingetegl.

Tegninger: T1

A6

Grube, Nedgravning, Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)

Fyld: mørkbrun sandet muld

Tegninger: T1

A7

Brønd, Brønd?, Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)

85 x 110 cm, >40 cm dyb, der løber vand til. Fyld: gruset og sandet muld pakket med teglbrokker.

Tegninger: T1

A8

Grube, Grube, Oldtid-Oldtid

Lysegrå sandet muld,

Tegninger: T1

A9

Grube, Grube, Oldtid-Oldtid

115 cm i diam, 38 cm dyb. Skrå nedgravningskant mod øst. Øverst lysegrå sandet muld, nederst gule og lysegrå sandede striber.

Tegninger: T1

A10

Grube, Nedgravning, Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)

Lodrette sider, >30 cm dyb. Mørk sandet og leret muld med sten og teglbrokker.

Tegninger: T1

Foto: E/5

Fund: X2: Skår, Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)

A11

Grube, Nedgravning, Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)

Mørk sandet og leret muld med teglbrokker.

Tegninger: T1

A12

Grube, Nedgravning, Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)

Mørkebrunt leret, omrodet muld med enkelte teglbrokker

Tegninger: T1

G1

Udgravningsteknisk, Søgegrøft, Nutid-Nutid

1,8 m bred og 22 m lang N-S orienteret søgegrøft. I den sydlige ende er muldlaget op mod 70 cm. Mulden indeholder små stykker tegl, men typen kan ikke bestemmes dertil er stykkerne for små. Undergrunden består af gult sandet ler

Tegninger: T1

Foto: D/8,D/9,D/16

Består: A1

G2

Udgravningsteknisk, Søgegrøft, Nutid-Nutid

1,8 m bred og 23 m lang N-S orienteret søgegrøft. Muldlaget bliver tyndere mod syd, ca 35 cm. Undergrunden består af gult sandet ler.

Tegninger: T1
 Foto: D/10,D/12,D/14,D/17
 Består: A2,A3,A4,A5,A6,A7

G3
 Udgravningsteknisk, Søgegrøft, Nutid-Nutid
 1,8 m brd og 25 m lang nord-syd orienteret søgegrøft. Igen er muldlaget tykkest mod syd og tyndere mod nord.
 Tegninger: T1
 Foto: D/13,D/15,D/16,D/17
 Består: A8,A9,A10,A11,A12

Fundliste

Fund	Materiale	Genstand	Datering	Anlæg
Kampagne: 30-08-2010				
P1	Jord	Brændt korn	Middelalder-Middelalder	A3
X1	Ler	Lerklining, skår	Middelalder-Middelalder	A3
X2	Keramik/historisk tid	Skår	Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)	A10

Fundbeskrivelse

P1
 Middelalder-Middelalder
 Brændt korn fundet ved vask af lerklining X1
 Foto: E/1
 Anlæg: A3

X1
 Middelalder-Middelalder
 1 udvendigt grønglaseret sideskår, drejet rødgods, 5 mm tykt gods. Kandeskår?
 Brændte lerkliningsklumper med støjleaftryk. Mørtel, teglsten.
 Foto: E/2,E/3,E/4
 Anlæg: A3

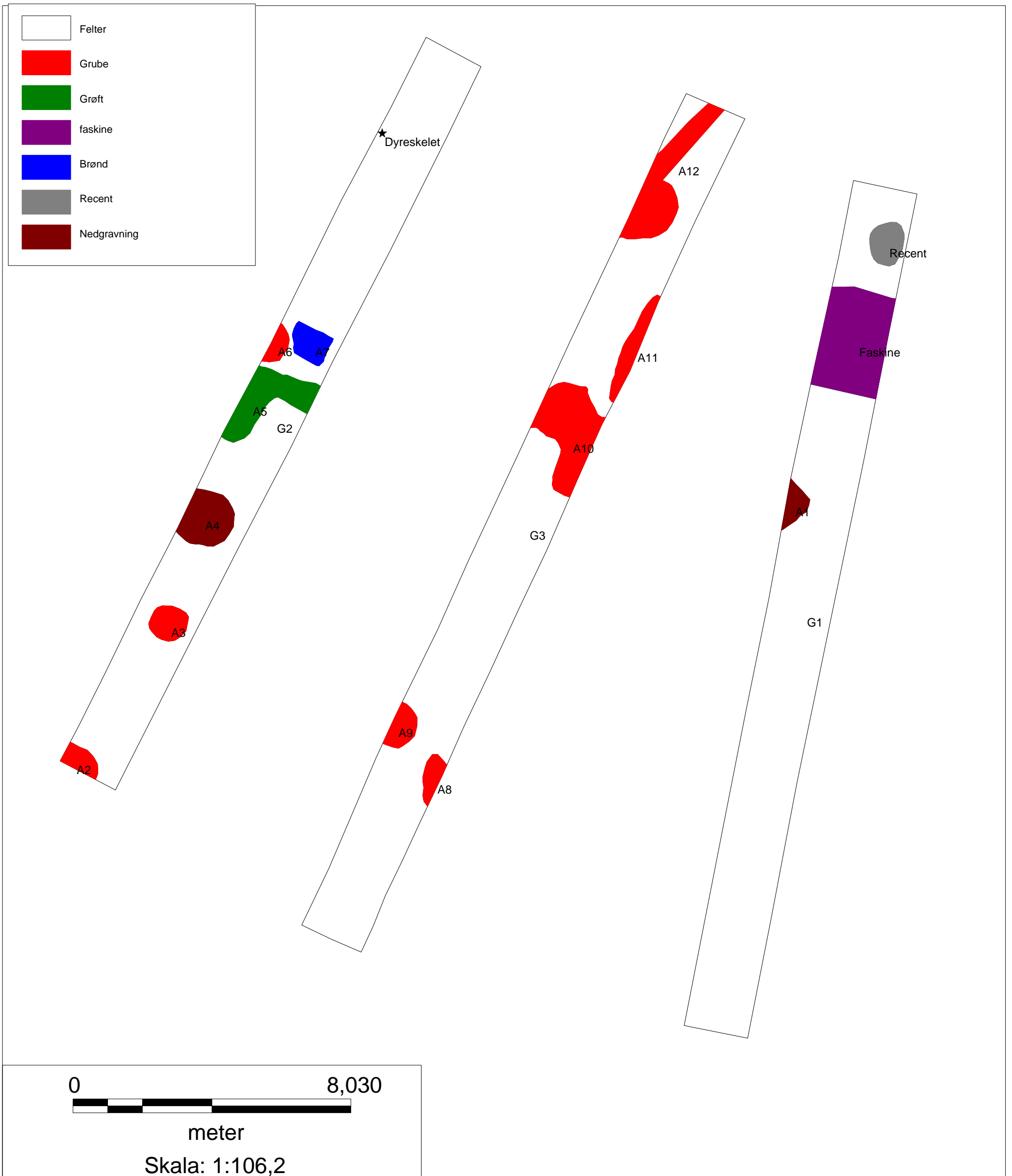
X2
 Nyere tid (1661 -)-Nyere tid (1661 -)
 1 sideskår af idnvendigt glaseret stjertpote. 3 skår af stort hornmalet fad med fortykket ombukket rand, dekoreret med grøn bølgelinie og >4 tynde gule parallelle striber.
 Foto: E/5
 Anlæg: A10

Tegningsliste

Tegning	Målestok	Type	Anlæg	Fund	Beskrivelse	Dato	Tegner
Kampagne: 30-08-2010							
T1	1:100, 1:20	Diverse	A1,A2,A3,A4,A5,A6,A7,A8,A9,A10,A11,A12,G1,G2,G3		Plantegning af søgegrøfter og snit	30-08-2010	Morten Pedersen

Fotoliste

Film	Billede	Motiv	Anlæg	Fund	Filmtype	Dato	Fotograf
Kampagne: 30-08-2010							
D	1	Stenlille kirke, set fra øst			digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	2	Vestlige del af området, set fra syd			digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	3	Centrale del af området, set fra syd			digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	4	Østlige del af området, set fra syd			digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	5	Kirkegården ligger væsentlig højere end det aktuelle område, set fra vest			digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	6	Stenlille kirke set fra undersøgelsesområdet, fra nord			digitalt foto	30-08-2010	Morten Pedersen
D	7	Stenlille kirke og undersøgelsesområdet, set fra nord			digitalt foto	30-08-2010	Morten Pedersen
D	8	Arbejdsfoto, gravning af søgegrøft G1, set fra nord	G1		digitalt foto	30-08-2010	Morten Pedersen
D	9	Søgegrøft G1, set fra syd	G1		digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	10	Søgegrøft G2, set fra syd	G2		digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	11	Snit gennem A3, set fra øst	A3		digitalt foto	30-08-2010	Morten Pedersen
D	12	Nedgravet dyreskelet i G2, set fra øst	G2		digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	13	Søgegrøft G3, set fra syd	G3		digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	14	Området med søgegrøft G2 i forgrunden, set fra sydvest	G2		digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	15	Området med søgegrøft G3 i forgrunden, set fra sydvest	G3		digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	16	Området med søgegrøft G3 og G1, set fra syd	G1,G3		digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
D	17	Området med søgegrøft G3 og G2, set fra sydøst	G2,G3		digitalt foto	30-08-2010	Kirsten Christensen
E	1	P1, brændte korn	A3	P1	digitalt foto	03-09-2010	Morten Pedersen
E	2	X1a lerklining med støjleaftryk	A3	X1	digitalt foto	03-09-2010	Morten Pedersen
E	3	X1b skår	A3	X1	digitalt foto	03-09-2010	Morten Pedersen
E	4	X1c mørtel og teglsten	A3	X1	digitalt foto	03-09-2010	Morten Pedersen
E	5	X2: hornmalet fad	A10	X2	digitalt foto	03-09-2010	Morten Pedersen

SVM01347-1 Stenlille sognegård. Fordelingen af anlægsspor

1347D01.JPG

1347D02.JPG

1347D03.JPG

1347D04.JPG

1347D05.JPG

1347D06.JPG

1347D07.JPG

1347D08.JPG

1347D09.JPG

1347D10.JPG

1347D11.JPG

1347D12.JPG

1347D13.JPG

1347D14.JPG

1347D15.JPG

1347D16.JPG

1347D17.JPG

SVM 1347 X 1

SVM 1347 X 1

SVM 1347 X 2

